

PERSBERICHT

Minder somberheid over de economische toekomst

Burgerperspectieven 2013 | 4

Den Haag, 30 december 2013

- Minder somberheid over de toekomst van de Nederlandse economie
- Vertrouwen in de politiek daalt niet verder
- Tevredener over plaatselijk bestuur, maar nationale politiek is interessanter

Kwartaalthema Arbeidsmigranten uit Oost-Europa:

- Verdringing op de arbeidsmarkt en criminaliteit vaak genoemde nadelen van arbeidsmigranten uit Oost-Europa
- De overheid zou harder moeten optreden tegen uitbuiting
- Polen meer gewaardeerd dan Roemenen en Bulgaren

Dit zijn enkele belangrijke uitkomsten van het vierde kwartaalbericht van 2013 over het *Continu Onderzoek Burgerperspectieven* (COB) dat op 30 december 2013 verschijnt. Prof.dr. Paul Dekker, drs. Josje den Ridder en dr.ir. Pepijn van Houwelingen besteden hierin aandacht aan opvattingen over politieke en maatschappelijke kwesties en de stemming in Nederland. Dr. Jaco Dagevos en dr. Mérove Gijsberts gaan dit kwartaal uitgebreid in op de publieke opinie over arbeidsmigranten uit Oost-Europa.

Voor het COB wordt sinds 2008 elke drie maanden een enquête gehouden. Daarnaast zijn er focusgroepen (vanaf 2013 in de even kwartalen) en telefonische vervolginterviews (in de oneven kwartalen). De gegevens van dit kwartaal zijn verzameld tussen 1 oktober en 1 november 2013. Het onderzoek wordt uitgevoerd voor het kabinet in opdracht van de Voorlichtingsraad.

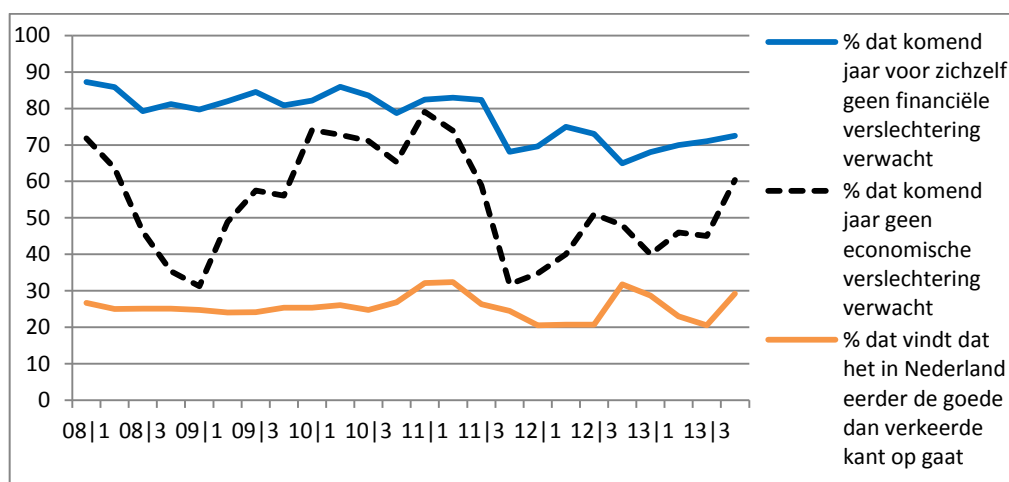
Minder somberheid over de toekomst van de Nederlandse economie

Nederlanders zijn dit kwartaal minder somber over de economische toekomst. 60% verwacht dat de economische situatie de komende twaalf maanden gelijk zal blijven of verbetert. Vorig kwartaal was dat 45%. Ook vinden nu meer mensen dat het in het algemeen met ons land eerder de goede dan de verkeerde kant op gaat: 29%, vorig kwartaal 20%. Deze recente verbeteringen van de stemming zijn niet terug te vinden in de financiële verwachtingen: onveranderd verwacht 72%

de komende twaalf maanden het minstens even goed te hebben. Vijf jaar geleden was dat 81%.

De tevredenheid met de economische situatie in ons land blijft laag: 51% geeft de economie een voldoende (vorig kwartaal 47%). Vijf jaar geleden was dat 87%.

Ook Europees onderzoek laat over deze periode een sterke afname van de tevredenheid van Nederlanders zien, dit in contrast met de Belgen en de Duitsers die nu respectievelijk een beetje en aanzienlijk positiever gestemd zijn over hun nationale economie.



Vertrouwen in de politiek daalt niet verder

De daling van het vertrouwen in regering en parlement sinds eind 2012 tot het derde kwartaal van 2013 zet zich in het vierde kwartaal niet door. In antwoord op open vragen tonen veel Nederlanders zich wel ontevreden over het gebrek aan visie en daadkracht van het kabinet. Ze maken zich zorgen over bezuinigingen en vinden dat de politiek de onzekerheid vergroot.

Politieke onvrede versterkt de behoefte aan 'sterk leiderschap'. In de kwartalen waarin de tevredenheid met de Haagse politiek geringer is, vinden meer mensen het een goed idee om het bestuur van het land over te laten aan enkele krachtige leiders. Mannen, ouderen en lageropgeleiden vinden dat vaker dan vrouwen, jongeren en hogeropgeleiden.

Gevraagd naar suggesties om de stemming in Nederland te verbeteren, zoeken nogal wat mensen de oplossing in de berichtgeving:

"Meer positief nieuws, benadruk de goede dingen, niet de negatieve."

Daarnaast komt menigeen met verbeterpunten voor de nationale politiek, bij voorbeeld:

"Geen zwalkbeleid voeren. Zeg wat je doet en maak het waar. Zorgen dat het vertrouwen terug komt door middel van daadkracht en niet met loze woorden. Politiek, wees eerlijk en niet vandaag ja en morgen nee en overmorgen ja."

Een enkeling zoekt de oplossing meer van onderop:

"Niet met een maatregel of zo in Den Haag, maar we moeten elkaar weer leren vin-den, in de kroeg, op school. Ik woon in Bos en Lommer, niet een van de beste wijken, maar er wordt zoveel georganiseerd, dat geeft energie!"

Tevredener over plaatselijk bestuur, maar nationale politiek is interessanter

Het gemeentebestuur krijgt van de Nederlandse bevolking hogere rapportcijfers (dit kwartaal 68% voldoende) dan de politiek in Den Haag (39% voldoende). Nederlanders praten vaker dan andere Europeanen over de landelijke politiek, maar hebben verhoudingsgewijs heel weinig belangstelling voor lokale politiek. In andere landen liggen de lokale en nationale politieke belangstelling veel dichterbij elkaar. Duitsers praten zelfs vaker over lokale dan nationale politiek.

Kwartaalthema Arbeidsmigranten uit Oost-Europa: harde werkers maar vrees voor verdringing en criminaliteit

Verdringing op de arbeidsmarkt en criminaliteit vaak genoemde nadelen van arbeidsmigranten uit Oost-Europa

62% van de bevolking ziet vooral nadelen aan de komst van migranten uit Oost-Europa, 19% ziet evenveel voor- als nadelen, 10% vindt dat de voordelen groter zijn dan de nadelen en 9% weet het niet. Twee derde van de Nederlanders vindt dat er te veel migranten uit Oost-Europa naar Nederland komen. De bevolking maakt zich vooral zorgen over de sociaaleconomische gevolgen en dat criminaliteit en overlast zullen toenemen. 58% van de ondervraagden is van mening dat migranten uit Oost-Europa misbruik maken van uitkeringen en 47% vindt dat zij banen afpakken van Nederlanders. Bijna de helft van de bevolking vindt dat migranten uit Oost-Europa overlast op straat veroorzaken en vaak in de criminaliteit zitten. Laagopgeleide Nederlanders staan beduidend negatiever tegenover Oost-Europese arbeidsmigranten dan de hogeropgeleiden; ze vinden vaker dat ze misbruik maken van uitkeringen, banen afpakken en weinig bijdragen aan de economie. Lager- en hogeropgeleiden vinden even vaak dat arbeidsmigranten worden uitgebuit.

Overheid zou harder moeten optreden tegen uitbuiting

De meerderheid (60%) meent dat deze migranten worden uitgebuit en bijna driekwart vindt dat de overheid deze uitbuiting moet aanpakken. Dat is niet alleen omdat men uitbuiting afkeurenswaardig vindt. Daadkrachtiger optreden is vooral nodig om een gelijk speelveld te creëren. Door onderbetaling en migranten lange dagen te laten maken, is geen sprake van eerlijke concurrentie met het binnenlandse arbeidsaanbod. Daarnaast vindt een meerderheid dat de overheid moet zorgen dat er minder mensen uit Oost-Europa naar ons land komen (62% eens, 12% oneens), een ruimere meerderheid vindt dat deze arbeidsmigranten terug moeten naar hun herkomstland als ze werkloos worden (78% eens, 7% oneens).

Polen meer gewaardeerd dan Roemenen en Bulgaren

Migranten uit Oost-Europa zijn harde werkers', met die uitspraak is 50% van de ondervraagde Nederlanders het eens (en 7% oneens, de rest heeft hierover geen uitgesproken mening). Vooral Polen worden gezien als harde werkers. Bulgaren en Roemenen worden negatiever beoordeeld dan Polen. Op een schaal van 0 (zeer negatieve gevoelens) tot 100 (zeer positieve gevoelens) scoren Polen 44 en Bulgaren en Roemenen 32 (ter vergelijking: autochtone Nederlanders 68, Turken 52 en Marokkanen 38). Recente migranten uit Polen ervaren echter *meer* discriminatie dan recente migranten uit Bulgarije. In grote lijnen zijn deze beide groepen tevreden met het leven in Nederland. Zij zien een verbetering van hun

levensstandaard ten opzichte van hun situatie voor migratie en voelen zich hier ondanks hun korte verblijf aardig thuis.

Persbericht

Burgerperspectieven 2013|4, Paul Dekker, Josje den Ridder, Pepijn van Houwelingen, m.m.v. Jaco Dagevos en Mérove Gijsberts, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, december 2013, ISBN 978 90 377 0690 1, prijs €12,50.

De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet)boekhandel en te bestellen of te downloaden via www.scp.nl.

Voor meer informatie over de algemene ontwikkelingen Paul Dekker (p.dekker@scp.nl) of Josje den Ridder (070 3407825; j.den.ridder@scp.nl), over kwartaalthema Arbeidsmigranten uit Oost-Europa: Jaco Dagevos (j.dagevos@scp.nl).